

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177
PODUREDNIŠTVO:
Trieste, Vicoło d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina . . . . . L 800
Letna naročnina . . . . . L 1.500
Letna inozemstvo . . . . . L 2.500
Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XII. - Štev. 8 (577)

Gorica - četrtek 25. februarja 1960 - Trst

Posamezna številka L 30

Govor sv. očeta v počastitev pok. kardinala Stepinca

SVEČANOST V CERKVI SV. PETRA

Za osmi dan smrti kardinala Stepinca je bila v sredo 17. febr. velika žalna svečanost v vatikanski baziliki svetega Petra. Sredi cerkve je bil pripravljen velik katafalk, ki ga je obdajalo 100 sveč. Prisotnih je bilo 28 kardinalov, mnogo škofov in nadškofov, celotni diplomatski zbor z osebjem in zastopstva mnogih cerkvenih organizacij. Na odličnem mestu takoj za kardinali je bil ljubljanski škof Anton Vovk. Pogrebno sveto mašo je daroval dekan kardinalskega zbora Evgenij Tisserant. Po končani sveti maši je imel sveti oče govor. Najprej se je spomnil na leta Stepinčeve ječe ter internacije, ki jih je prenašal z neomajno vero, tako da si je pridobil splošno občudovanje. Omenil je okoliščine njegove smrti, ki so nehote klicale v spomin liturgijo velike sobote pri božjem grobu. Nato je nadaljeval:

DOBRI PASTIR

»Zares, kardinal Stepinac je zvesto upodobil v sebi božjega Pastirja: 26 let svoje škofovske službe je posvetil odlični nadškofiji, sprva v neutrudljivem in gorečem apostolskem delovanju, a v zadnjih predolgih letih boleče ločitev od vernikov je nabral tako bogastvo zasluženja, da ga je nebeški Oče gotovo že razlil v milost in blagoslov vsem družinam in vsem verskim gorečim in pobožnim Hrvatske.

V zadnjem času smo kot ponižni naslednik svetega Petra v škofovstvu mesta Rima uživali veliko tolažbo ob škofijski sinodi. Večkrat smo takrat z verniki in duhovniki razmišljali čudoviti zgled Jezusa, dobrega Pastirja, ki je dal življenje za svoje ovce. (Jan 10, 11)

Glejte, s svojo smrtjo nam kardinal nadškof Alojzij Stepinac zopet ponavlja isti veliki nauk in zgled božjega Pastirja, ki da življenje za svoje ovce. Mi molimo za poveličanje njegove duše, on pa nam bo odgovoril z neba s tem, da nas bo potrdil in prenovljeni gorečnosti za duše in v pravilnosti za delo in za žrtve.

Ljubljeni bratje in sinovi, ne smemo pozabiti njegovega resnega povabila v oporoki, naj neprestano odpuščamo in delamo za mir. Kako ganljiva in tenkočutna je njegova prošnja za odpuščanje vseh, ki jih je v življenju morda užalil, čeprav popolnoma nehoti. Kako lepe so njegove besede, ko ponavlja prošnjo umirajočega Jezusa za tiste, ki so mu krivično povzročili toliko trpljenja: Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!

POZIV K SPRAVI

Veličastna je njegova trditev „Ne vedo, kaj delajo“, neizmerno njegovo sočutje, ki prodira s svetlobo v tragično skrivnost človeške pokvarjenosti, ki je potvorila smisel življenja posameznika in skupnosti, kakor smo sami priča.

V tej veliki žalosti nam je v tolažbo, ko opažamo tu pa tam kako iskro človeškega sočutja.

Vsi stiri evangelisti, ki poročajo o mrtvem Odrseniku na križu, nam povejo tudi, da je Pilat izkrvavljeno Obsojenčevo truplo izročil usmiljenemu Jožefu iz Arimateje, ki je poprosil za truplo, in Nikodemu, ki je prinesel vse potrebno za pogreb. Po zgledu starodavnega rimskega upravitelja so odgovorne oblasti dovolile, da se častitljivemu truplu pastirja in dobrega očeta izkaže počestjenje ljudstva, kar bo ostalo kot svetel spomin skozi rodo in klic k večnim vrednotam duha in k človeški in krščanski dobroti.

O, da bi dopolnjeni žrtvi velikega duhovnika in škofa smeje vse dobre in poštene duše pozdraviti vrtnice državljanskega in verskega miru, ki bi, ob spoštovanju trdnih in plemenitih navad, zagotovil prenovljeno rast vseh proti visokim idealom, ki se v Kristusovem duhu združujejo v složno in odkritosrčno sodelovanje pri iskanju in uživanju pravega napredka na zemlji, kar bi napravilo manj

stvoval tudi ljubljanski škof Vovk kot zastopnik zagrebške nadškofije in celega jugoslovanskega episkopata.

KARDINAL MONTINI SLAVI KARD. STEPINCA

Razne žalne svečanosti za pokojnim kardinalom Stepincem so bile tudi po drugih italijanskih mestih. Tako: v Benetkah, v Bolonji, Firencah, Bariju, Gorici in tudi v Milanu. V Milanu je pri pogrebni sveti maši govoril kardinal Montini, ki je za deva obsodbe kardinala Stepinca gotovo najbolje poznal, saj je bil v času obsodbe v vatikanskem državnem tajništvu in najozi sodelavec pokojnega papeža Pija XII. Med drugim je dejal: »Mislili smo, da sredi dvajsetega stoletja, po trpljenju osvobodilne vojne, po zmagi demokracije, po slovesnih izjavah o miru, o svobodi mišljenja in verovanja, ne bomo več videli verskega preganjanja. Na žalost je pa versko preganjanje tako razširjeno, tako zasidrano, da se nam zdi nekaj normalnega. — Dandanes bi radi imeli vero, ki ne bi bila združena z nobeno žrtvijo. Vera, ki zahteva žrtve, se zdi, da ni več moderna. Pa ni tako. Naša vera zahteva močnih ljudi in ne bojazljivcev, zahteva trdnih priče ne omahljivcev, zahteva vernike, apostole zvestobe in doslednosti — ne pa takih, ki s svojim vedenjem kažejo, da so bolj pripravljeni povezati se z nasprotniki kakor z brati v veri, samo da rešijo sami sebe in svoje ugodnosti. Stepinac naj nam bo učitelj. Poleg trdnosti v veri naj nam učiti tudi upanja in dobrote. Umrli je zavil v molk, kakor je zavil v molk tudi njegova Cerkev, ki ji je ostal le glas molitve in odpuščanja. Nikomur ni grozil, nikogar preklinjal. Ni hotel zapustiti svoje domovine, ker jo je ljubil. Bratje in sinovi, odpustimo in molimo.«

PROŠNJA ZA ZDRAVJE DUNAJSKEGA KARDINALA

Nato se je sv. oče spomnil kardinala Königa, ki je hotel kot papežev zastopnik na Stepinčev pogreb v Zagreb, a ga je po poti doletela težka prometna nesreča.

Govor je prihajal svetemu očetu res iz srca, saj očividci pravijo, da se je moral med govorom kak trenutek ustaviti, ker ga je premagalo ganotje in si je obrisal solze. Po govoru je opravil molitve pri katafalku.

Maši zadoščen je pri Sv. Petru prislo-

Segnijeva vlada v nevarnosti

Italijanska vlada poslanca Segnija je v resni nevarnosti, da zaide v krizo, ker je liberalna stranka sklenila, da je njeni poslanci ne bodo več podpirali. Tozadevni sklep je vodstvo liberalne stranke že izročilo predsedniku vlade Segniju.

V zadnjem času je Segnijeva vlada odobrila precej važnih zakonov na socialnem polju, kakor na primer zakon proti monopolom ter o veljavnosti kolektivnih pogoib »erga omnes«, katerih liberalci niso mogli odobravati.

Liberalci so tudi nasprotni ustanovitvi avtonomne dežele s posebnim statutom Furlanija-Juljska Krajina, za katero se zavzema krščanska demokracija. Prav tako so nasprotovali Gronchijevemu potovanju v Moskvo. Iz vseh teh razlogov so se odločili, da ne bodo več podpirali Segnijeve vlade.

Umrli je senator Zoli

V ponedeljek so pokopali senatorja Zolija. Pokojni senator Zoli je spadal v starejšo generacijo ital. katoliških politikov, ki so se zbirali okrog že pokojnih De Gasperija in Don Sturza.

Tako stari politični rod pačasi izumira. Važna mesta v vodstvu države zasedajo mlajše sile.

Zoli je bil praktičen katoličan in odločen antifašist. Med vojno so ga leta 1943 nacifašisti obsodili na smrt in je le po čudežu ušel.

Hruščev v Indoneziji

Hruščev se je na reklamnem potovanju po Aziji kratko ustavil v birmanski prestolnici Rangun. Birmanci so ga prijazno in vljudno sprejeli. Dosti prijaznejši sprejem je doživel sovjetski ministrski predsednik v Indoneziji. Med raznimi govori o koeksistenci je Hruščev napadal zahodne države.

Prijaznega, toda občutljivega indonezijskega predsednika Sukarna pa je Hruščev dvakrat razdražil, prvič, ko je grajal Indonezije, da preveč tratijo sovjetski denar pri gradnji novega stadiona; drugič pa na univerzi v Džakarti, kjer je vpričo Sukarna pozval vseučilišnike, naj postanejo komunisti.

Govor Ferhata Abbasa

Minuli teden je govoril predsednik begunske alžirske vlade Ferhat Abbas. Govor je bil namenjen zlasti alžirskim Francozom in Evropejcem sploh. Proti francoski tezi v »francoski Alžiriji«, je postavil Ferhat Abbas tezo o »afriški Alžiriji«. — Odklonil je razkosanje dežele v kantone po rasah in da bi francoska vojska nadzirala ljudsko glasovanje. Trdil je, da bodo v Alžiriji lahko živeli Alžirci in Evropejci brez razlike na narodnost, vero in navade.

Ferhat Abbas je zagotovil Francozom, Spancem, Italijanom in Judom, ki že stoletja žive v Alžiriji, da jim ne bo treba pobrati šila in kopita, ko bo dežela postala neodvisna.

Toda med Evropejci in domačini vlada globok socialni in gospodarski prepad. Poleg sovraštva je to največji razlog za Evropejce, da se boje za svojo usodo, ako bi bili prepuščeni na milost in nemilost muslimanskim Arabcem.

Odposlanstvo iz združene arabske republike v Trstu

Pretekli teden so tržaško trgovinsko zbornico obiskali člani arabske skupine gospodarstvenikov, ki se že delj časa mudijo v Italiji. Člani arabske skupine, ki jo vodi gospodarstvenik M. Hassanein, so razpravljali o Trstu kot tranzitnem pristanišču za les, namenjen v arabske države; ogledali so si tudi naprave tržaških Glavnih skladišč in industrijsko pristanišče.

Konec milazzovstva v Siciliji

Socialkomunistična ljuds. fronta v Italiji je prejšnji teden doživela strahovit poraz s hrupnim odstopom sicilske deželne vlade, ki jo je vodil krščansko-socialni prvak Milazzo. Do odstopa sta ga prisilili dve težki, oziroma obteževalni okoliščini: 1. odstop treh članov iz njegove vlade, zaradi česar mu je zmanjkala potrebna večina ter istočasno 2. razkrinkanje hrupnega poizkusa korupcije, ko so komunisti in nekateri Milazzovi ljudje hoteli podkupiti tri krščansko demokratske poslance, da bi pri glasovanju o nezoupanci deželni vladi glasovali za Malizza in tako preprečili vladno krizo in njegov odstop.

Milazzo, ki je vladal ob podpori komunistov, je do zadnjega zavlačeval, toda spričo odkritja omenjenega škandala ni hotel čakati glasovanja, ampak je takoj odstopil. Tako se je na Siciliji pričela vladna kriza, ki pomeni obenem tudi žalosten konec Milazzovega poizkusa ljudske fronte na Siciliji. Tudi njegovemu gibanju grozi enak poraz. Novo vlado so sestavili krščanski demokrati s podporo desničarskih strank. Novi predsednik je Majorana della Nchiara. Dobil je 48 glasov.

PROPAD MILAZZA

Kakor znano, se je poslanec Milazzo pred dobrim letom ločil od Krščanske demokracije ter ustanovil svojo »Krščansko socialno stranko«. Toda ker kljub temu ni mogel sam vladati, se je zatekel po pomoč h komunistom, socialistom, monarhistom in celo k novofašistom ter tako s par glasovi večine in pod komunistično hipoteko vladal eno dobro leto. Toda odločno proti sebi je imel krščansko demokracijo in liberalno stranko, ki sta mu napovedali boj, ker je bila njegova vlada preveč pod vplivom komunistov, kateri so v Milazzovem uporništvu videli model, ki ga je treba čimprej uvesti po vsej Italiji. Zato so komunisti vedno in brezpogojno podpirali Milazza. Zadnje čase pa so Milazzo in njegovi levčarski zavezniki začeli utrjevati svoje položaje s postavljanjem svojih ljudi na ključna mesta in položaje v deželni upravi in si tako pripravljali pogoje za ugoden uspeh pri prihodnjih upravnih volitvah. Krščanski demokrati so spoznali, da ni več zgubljeni časa in so se odločili za skrajni korak: V začetku tega meseca so krščanska demokracija, liberalna stranka in ital. socialno gibanje podpisali sporazum, v katerem so si zastavili cilj čimprej vreči Milazzovo vlado. Obenem so se obvezali sestaviti novo sredinsko-desničarsko vlado. Kmalu za tem so trije člani Milazzove vlade odstopili. Na ta način se je ta znašla v manjšini.

Ko se je v sicilski deželni zbornici minuli ponedeljek pričela razprava o nezaupnici Milazzovi vladi, je krščansko demokratski poslanec Santalco izjavil, da sta mu komunistični poslanec Marraro ter Milazzov pristav Corrao ponudila sto milijonov lir, če on in še dva druga poslanca KD prestopita na stran Milazza. Kot dokaz je navedel tozadevne dokumente s podpisi. V zbornici je nastal takoj hrup in o zadevi je obširno pisal ital. tisk. Vsi se zgražajo nad tem, do kakšne meje je že prišla politična korupcija na Siciliji. — Preiskovalna zbornična komisija sedaj zaslišuje prizadete.

Sicilski dogodki so lep zgled,

kam lahko dovede politike nevdružna želja po oblasti za vsako ceno. Milazzo je pa moral bridko plačati svoje sodelovanje s komunisti. Bolje bi bil storil, da bi poslušal nasvet svojega bolj izkušenega rojaka, pokojnega Don Sturza, »naj se vrne na svoja polja.«

Tako pač mine slava tega sveta!

R A Z N O

Prepeljali so na Dunaj kardinala Koeniga

Dunajskega kardinala Koeniga in njegovega tajnika, ki sta se ponesrečila dne 13. februarja na poti v Zagreb na pogreb kardinala Stepinca, so prepeljali v ponedeljek 22. februarja z dvema helikopterjema iz varaždinske bolnice na Dunaj. Pred odhodom se je dunajski kardinal zahvalil za ljubeznivo oskrbo in je izjavil, da bi v nobeni dunajski bolnišnici ne mogli več narediti zanj, kot so to storili v Varadžinu. Pohvalil je strokovno znanje jugoslovanskih zdravnikov in njihovo požrtvovalno skrb zanj in njegovega tajnika. Od dunajskega kardinala so se poslovili najvišji predstavniki hrvaških oblasti, administrator zagrebške nadškofije dr. Franjo Separ in druge cerkvene osebnosti ter avstrijski generalni konzul v Zagrebu dr. Krahl.

Prva slovenska pomorska proga okoli sveta

Slovensko brodersko podjetje »Splošna plova« v Piranu namerava v kratkem uvesti prvo redno tovorno-potniško progo, ki bo iz pristanišča Koper šla okrog sveta. Na svoji poti bodo ladje pristajale na Reki in v Baru v Jugoslaviji, v Beirutu v Libanonu, v Port Saidu v Egiptu, v Karadžiu v Pakistanu, v Madrasu v Indiji, v Rangunu v Burmi, v Singapuru na Malajskem polotoku, v Džakarti v Indoneziji, v Hongkongu na Kitajskem, v Manili na Filipinih, v Kobeju, Osaki in Jokahami na Japonskem, v San Franciscu, Los Angelesu, Galvestonu in New Orleansu v ZDA, v Havani na Kubi, v Tangerju v Alžiriji in v Genovi, nato zopet v Beirutu, na Reki in slednjič v Kopru. Odhodi iz Kopra bodo vsakih 30 dni. Po dograditvi prvega odseka pomolov v Kopru promet v tej luki stalno narašča in se zanjo zanimajo vedno bolj tuje broderske družbe o čemer pričča obisk vedno večjega števila tujih ladij.

Svetovna zveza iznajditeljev

V Trstu so v teh dneh ustanovili Svetovno zvezo iznajditeljev. Pobudo za to ustanovo je dal Angel Ritossi, ki je iznašel žepni Juke-box, skupno z Dinom Gandinijem, iznajditeljem sistema podmorske plovbe, in Karlom Rossinijem, lastnikom nad 40 patentiranih iznajdb, med katerimi je tudi sistem reševanja posadke podmornice. Tem tržaškim iznajditeljem so se pridružili še inž. Galunič iz ZDA, Antonio Miotto iz Avstralije, inž. Monaco iz Argentine in inž. Barisich iz Avstrije.

Svetovna zveza iznajditeljev ima v načrtu velika dela. Njen namen je v prvi vrsti navezati in razširiti stike med iznajditelji vsega sveta, podpirati in ščititi njihove izume ter ustanoviti v vsakem večjem mestu mehanične delavnice in kemične laboratorije ter poseben klub, ki bo na razpolago iznajditeljem. V prostorih kluba bodo tudi razstave najnovejših izumov, katere si bodo lahko ogledali predvsem tisti, ki bi jih to zanimalo.

Član svetovne zveze bo moral svoj izum poslati delegatu svoje države, pri stalnem sedežu svetovne organizacije, ki bo v najkrajšem času poskrbela, da bodo posnetki izuma razstavljeni v vseh glavnih mestih sveta. Tako bodo važne iznajdbe našle takoj pot na svetovni trg in se tam uveljavile.

NAŠ TEDEN V CERKVI ZAKAJ JE BIL OBSOJEN KARD. STEPINAC

28. 2. nedelja, 3. predpostna

29. 2. ponedeljek: sv. Roman, opat

1. 3. torek: sv. Albin, škof. — Pust.

2. 3. sreda: Pepelnica, strogi post

3. 3. četrtek: sv. Kunigunda, cesarica

4. 3. petek, prvi: sv. Kazimir, spozn.

5. 3. sobota, prva: sv. Janez od Križa, cerkv. uč.

*

SV. KUNIGUNDA je bila žena nemško-rimskega cesarja. Cesarstvo krono sta prejela v Rimu 1014 od papeža Benedikta osmega.

3. predpostna nedelja

Današnja sv. maša povzdiguje predvsem vrednost krščanske ljubezni in Odrešenikovo dobroto do ljudi. Glavni nauki so tile:

1. Sam neskončni Bog je naš zavetnik, naša moč in naše pribežališče. Na to veliko in tolažilno resnico nas spominja zlasti vstopni spev. Ne pozabimo je nikoli! Mislimo veliko na Stvarnika, na presveto Trojico, na svete tri božje osebe! Prosimo jih za vso nam potrebno pomoč!

2. Stvarnik zahteva od nas predvsem ljubezen, ki je najlepša kršč. lastnost in največja človeška vredlina. Ljubezen je dobrota in popolnost življenja. Ljubezen je največja krščanska čednost, višja od vere in upanja. Ona je, ki odlikuje svetnike in popolne kristjane. A biti mora popolna, ker sicer nima prave vrednosti. Popolna ljubezen pa vsebuje in hkrati dopolnjuje vse ostale krščanske kreposti (vero, upanje, dobroto, plemenitost, blagohotnost, potrpežljivost, dobrotljivost, dobrohotnost, dobrosrčnost, pravičnost, poštenost, iskrenost, skromnost, ponižnost, zmrnost, nesebičnost, resnicoljubnost, sočutnost, razumevanje, nepokvarjenost, požrtvovalnost, hrabrost, močtatost, vztrajnost, brezgrešnost in svetost), zlasti vero, dobroto in poštenost. Berilo sv. Pavla lepo prikaže in naravnost slika vrednost in veličino popolne krščanske ljubezni. Brez nje, pravi sv. apostol, nismo nič vredni, medtem ko z njo dokazujemo našo versko zrelost in duhovno popolnost ter dosežemo nepopisno nebeško blaženost. Skrbimo torej, da bo v naši duši gorela živa in popolna ljubezen do Boga, do Jezusa, do Marije in do ljudi! Pot do sreče je pot krščanske ljubezni. To je pot do velike sreče in neminljive sreče. Pot sovražstva in hudobije je pa pot, ki nevzdržno vodi v nesrečo in propast.

3. Naš zglad bodi Zveličar! Grešni svet, žal, krščanske ljubezni ne pozna. A jo nezavestno silno pogreša in v bistvu želi. Človek je

Sveto in vzgledno cesarico so očrnil pri cesarju, češ da mu je nezvesta. Ko se je to izpričalo kot samolaz in obrekovanje, je cesar pred Kunigundo pokleknil in jo je prosil odpuščanja, ker je zastran obrekovanja z njo ravnal tako trdo.

Po moževi smrti se je odtegnila dvornemu in javnemu življenju. Stopila je v samostan benediktink, ki ga je bila sama sezidala.

Leta 1200 ji je bila priznana čast oltarja. Klevete so mnogokrat vzrok zakonskega miru. Nedožni trpi. — Ne veruj vsaki govoricl.

namreč ustvarjen za dobroto in ljubezen, ne pa za hudobijo in sovražstvo. Hudobija in sovražstvo sta s podobnimi grehi nekaj peklenškega, nekaj demonskega. To je kakor umor nedolžnih oseb. Dobrota in ljubezen sta pa nekaj izredno lepega, plemenitega, blažilnega, nebeškega in božjega. Naš veliki vzor bodi Jezus Kristus, najpobožnejša Oseba v človeški zgodovini, skupni Ideal in Kazi-pot človeštva! Posnemajmo Njegovo dobroto, Njegovo ljubezen, Njegovo svetost, da bomo vedno sveti Trojici všeč, srečni na zemlji in vekomaj blaženi v nebesih!

Prebujajoči se narodi in Cerkev

Spričo prebujajočih se ljudstev v Afriki, nastajajo tudi za Cerkev v teh deželah novi misijonski in socialni problemi. V te dežele vdira iz Evrope in Amerike uvažana tehnična in materialistična kultura, ki krščanstvu v mnogih ozirih bolj nasprotuje kot stara poganska. Škof v mestu Malange v Angoli je na te nove razmere opozoril v svojem škofijskem listu, kjer med drugim pravi: »Za Afriko se zelo zanima Sovjetska zveza in njeni sateliti; prikazujejo se kot rešitelji afriških ljudstev izpod kapitalističnih vezi; v resnici pa gre njihovo delo za to, da bi v te dežele vtihotali svojo ideologijo, materialistični marksizem. Zato komunisti pretiravajo boj za narodnostne probleme, namenoma netižno nezadovoljstvo, spore in tako povzročajo prelivanje krvi. Posebno veliko pozornosti posvečajo domačim dijakom, da bi jih pritegnili na svojo stran, jim obljublajo mnoge ugodnosti pri študiju. Zalostno je, pravi škof, gledati te množice ljudi, ki ob taki propagandi postajajo brezbržni za vero; odvrli so domače vražarstvo, toda nevarno je ob spoznavanju materialistične kulture, da poganskih vraž ne bodo znali nadomestiti s Kristusom in njegovo vero.«

Nova pomoč nemških katoličanov

Posebna komisija nemškega episkopata, ki ji predseduje kardinal Frings, je na eni svojih zadnjih sej razdelila za dobro-

vedno znova oglašali in se skušali znebiti neprijetnega »primera Stepinca«. Zato so, bolj modri kot Primorski, ob njegovi smrti molčali in nihče ni ponovil obtožb zoper njega. Samo Primorski je čutil to potrebo. Zakaj? Ali ima svoje bralece za tako zabite? Kljub temu navedemo nekaj dejstev o nedolžnosti kardinala Stepinca.

Nadškofa Stepinca so najprej obsodili zaradi njegovega sodelovanja s Paveličevim režimom, trdi Primorski. Kakšno je bilo Stepinčovo zadržanje do te nesrečne hrvaške vlade se vidi iz pozdrava, ki ga je Stepinac naslovil na poglavnik Paveliča ob odprtju sabora v Zagrebu leta 1941. Dr. Stepinac je takrat prebral naslednji pozdrav:

»Država, ki hoče imeti bodočnost, mora spoštovati božje zakone. Življenje in dostojanstvo človeka sta nedotakljivi. Vsako zapostavljanje zaradi rase in vsako preganjanje državljanov mora prinesiti nesrečo nad ljudstvo in državo. Samo ljubezen do bližnjega prinaša blagoslov.«

»Poglavnik« Pavelič je pri tem ves poblede od jeze, kajti moral je slišati pred vsem ljudstvom, ki se je zbralo na trgu, uničujočo obsodbo svojega dela, kajti preganjal je Jude zaradi rase, Srbe zaradi vere in narodnosti. In Stepinac, duhovni pastir in primas Hrvaške, mu je to zabil v obraz. Pravijo, da se je takrat »poglavnik«, na višku svoje kratkotrajne oblasti, že oziral po svojih obožencih, da jim ukaže škofa prijeti, toda zbal se je njegovega odločnega pogleda in množice, za katero je vedel, da je vdana škofu.

Titovi partizani so dobro vedeli, da Stepinac ni kolaboracionist. Zato ga med vojno v svojem tisku niso napadali, kakor so toliko drugih škofov in duhovnikov; zato so ga tudi po zmagi revolucije maja 1945 pustili na miru. Dovolili so celo, da je kot primas Jugoslavije vodil celotno

delne namene, po svetu denar, ki so ga nemški katoličani zbrali lani. Določena nova vsota presega 8 milijonov nemških mark in je namenjena gradnji novih bolnic v Nyassalandu v južni Afriki, na Bližnjem Vzhodu, v Indiji, na Japonskem in v Indoneziji. Poleg tega bodo ustanovili poseben socialni center za strokovno vzgojo v Francoskem Sudanu in v Rodeziji. Iz istih denarnih sredstev bodo dalje zgradili bolnico za gobavce v Indoneziji.

Nove vezi s Sveto Stolico

Dosedanji papeški nuncij na Japonskem msgr. Maksimilijan von Fürstenberg je bil postavljen za apostolskega delegata v Avstraliji, Novi Zelandiji in Oceaniji. Tako se vzpostavljajo nove vezi s sv. Stolico.

Poizkusi sprave s Cerkvijo

V prvih dneh tega meseca je slavil svojo 80-letnico beograjski nadškof dr. Josip Ujčić. Za njegov jubilej mu je jugoslovska vlada izročila visoko odlikovanje. Zvedelo se je, da je nadškof ob tej priliki posredoval pri oblasteh za tele 4 zadeve: 1. da bi smeli bogoslovci študirati tudi v inozemstvu; 2. da bi oblasti odstranile vse ovire, ki naletavajo nanje duhovniki, ko hočejo mladino vzgajati po božjih zapovedih; 3. da bi bil kardinal Alojzij Stepinac izpuščen na svobodo in 4. da se zopet vzpostavijo diplomatski odnosi med državo in Sv. Stolico.

vedno znova oglašali in se skušali znebiti neprijetnega »primera Stepinca«. Zato so, bolj modri kot Primorski, ob njegovi smrti molčali in nihče ni ponovil obtožb zoper njega. Samo Primorski je čutil to potrebo. Zakaj? Ali ima svoje bralece za tako zabite? Kljub temu navedemo nekaj dejstev o nedolžnosti kardinala Stepinca.

Nadškofa Stepinca so najprej obsodili zaradi njegovega sodelovanja s Paveličevim režimom, trdi Primorski. Kakšno je bilo Stepinčovo zadržanje do te nesrečne hrvaške vlade se vidi iz pozdrava, ki ga je Stepinac naslovil na poglavnik Paveliča ob odprtju sabora v Zagrebu leta 1941. Dr. Stepinac je takrat prebral naslednji pozdrav:

»Država, ki hoče imeti bodočnost, mora spoštovati božje zakone. Življenje in dostojanstvo človeka sta nedotakljivi. Vsako zapostavljanje zaradi rase in vsako preganjanje državljanov mora prinesiti nesrečo nad ljudstvo in državo. Samo ljubezen do bližnjega prinaša blagoslov.«

»Poglavnik« Pavelič je pri tem ves poblede od jeze, kajti moral je slišati pred vsem ljudstvom, ki se je zbralo na trgu, uničujočo obsodbo svojega dela, kajti preganjal je Jude zaradi rase, Srbe zaradi vere in narodnosti. In Stepinac, duhovni pastir in primas Hrvaške, mu je to zabil v obraz. Pravijo, da se je takrat »poglavnik«, na višku svoje kratkotrajne oblasti, že oziral po svojih obožencih, da jim ukaže škofa prijeti, toda zbal se je njegovega odločnega pogleda in množice, za katero je vedel, da je vdana škofu.

Karmeličanke gredo na Švedsko

Švedska vlada je te dni odobrila prošnjo za zgraditev novega samostana s strogo klavzuro v kraju Glumslöv. Že leta 1956 so belgijske karmeličanke prišle na Švedsko in zaprosile za pravico naselitve kot redovna družina. Gradnja in ustanovitev tega samostana s strogo klavzuro katoliških redovnic je v tej protestantski deželi prva po letu 1595, ko je bil zaprt samostan sv. Brigite.

Maroški ministrski predsednik pri sv. očetu

Maroški ministrski predsednik in zunanji minister Abdallah Ibrahim je bil v četrtek 18. febr. sprejet od sv. očeta. Privatni pogovor med sv. očetom in maroškim predsednikom je trajal 20 minut in je bil zelo prisrčen. Sv. oče je omenil svoj obisk v Maroku pred desetimi leti, ko je obiskal vsa glavna maroška mesta, v katerih se skriva toliko zgodovinskih vrednosti in arheoloških lepot. Prosil je ministrskega predsednika, naj izroči njegove pozdrave in voščila marošemu kralju z željo po čim večjem napredku maroške države.

Agencija Reuter

»Bil bi blaznež, če bi vam povedal točno število svojih dopisnikov, njihova potovanja po svetu in njihova imena. Kar lahko zanje naredim je to, da ohranim njihovo anonimnost. V našem poklicu imamo preveč zavistnežev.«

Tako pravi Cole, dedič barona Reuterja, na vsakem intervjuju. Nasmehe se in ponudi roko na pol prijateljsko in slovesno.

Agencija Reuter, ki jo on vodi, je prva v poročanju banalnih, izrednih in senzacionalnih novic, ki so vedno predhodnice kakih velikih diplomatskih dogodkov.

V juliju 1939 je agencija Reuter poročala o odstavitvi nekaterih malo poznanih nemških znanstvenikov. Ko je Einstein v Ameriki čital to novico, je odločil časopis ter rekel svojem prijatelju: »Hitler skuša zgraditi atomsko bombo.« Postal je zamišljen in ne brez vzroka. Banalna Reuterjeva novica mu je dala za to povod.

V januarju leta 1948 je zazvonil telefon agencije Reuter v Nuova Delhi v Indiji.

»Halo?«

»Halo,« je odgovoril razburjen glas na nasprotnem koncu. Mlad »reporter« je poročal: »Strašno! Neki neznanec je oddal štiri strele iz samokresa na mahatma Gandhija. Ponavljam: štiri strele iz samokresa.«

»Ali je Gandhi mrtev?«

»Ne vem, nihče tega ne ve, a vsi se boje najhujšega.«

Ravnatelj se je obvladal in mu dal točno navodilo:

»Ostani na svojem mestu, ne gani se niti za las. Narekuj mi poročilo. Ti si vse videl? Dobro: ne zini besede z nobenim o vsem tem, za nobeno ceno. Obnašaj se tako, kakor da nisi nič videl, da nič ne veš.«

Po čudnem naključju je bil tisti mladenič edini časnikar navzoč pri verski slovesnosti, pri kateri se je izvršil atentat na Gandhija. Agencija Reuter je takoj poslala v svet novico z besedami mladega novinarja: »Gandhi zadet od štirih strel iz samokresa... Vsi se boje najhujšega.«

Tisti dan je agencija Reuter prehitela vse ostale za sedem minut. Sedem minut pomeni veliko, če gre za tako senzacionalno novico, kajti druga novica je samo ponovitev prve. Čez četrte ure je Gandhi umrl. Časniki agencije Reuter so še v dveh posebnih izdajah prinesli to razburljivo vest.

Agencija Reuter šteje 500 uradnikov in 4000 posebnih dopisnikov, raztresenih po vseh kontinentih sveta. Državni udar v Iraku, izkrcanje britanskih padalcev v Jordaniji, revolucija v Siriji in Libanu, o vsem tem poročajo časnikarji in pozneje časopisi s svetlobno hitrostjo 300 tisoč km na sekundo.

Ameriške agencije so pred meseci sporočile: »Skoro gotovo bo Hruščev odklonil povabilo za obisk v Združene države za vrhunsko konferenco.«

Istočasno je agencija Reuter sporočila: »Naš dopisnik iz Moskve poroča, da je Hruščev sprejel vabilo za obisk v Združene države.« Nekaj ur pozneje je isto poročilo prinesel tudi moskovski radio.

Reuterjevi dopisniki so najbolje obveščeni.

V času druge svetovne vojne, med izkrcavanjem zavezniških čet v Normandiji, so bile vse telefonske in telegrafске zveze na razpolago vojski. Reuter je tedaj pošiljal svoja poročila po najbolj primitivni poti. Posluševal se je potujočih golobov. Tako se je agencija Reuter povrnila v svojo začetniško dobo. Za svoj nastanek se ima zahvaliti prav potujočim golobom.

V juliju leta 1816 se je rodil v Casselu v Nemčiji Izrael Beer, sin nekega rabina. Ko je odrasel si je svoje ime spremenil v Julij Pavel Reuter. Začel se je zanimati za novice iz tujine in je kmalu spoznal, da so borzne cene valut iz Pariza v Nemčijo prihajale s precejšnjo zamudo in s tem zelo škodile nemškemu gospodarstvu. Zamislil si je pošto z golobi, ki so nato vsako popoldne za 7-8 ur prehiteli pošto na konjih. Rezultati so bili izredni. Njegova poročila so veletrgovci plačevali za drag denar. Reuter je prišel do spoznanja, da bi mu novice, ki bi prehiteli vse druge, bolj nesle kakor pa borzne špekulacije. Ustalil se je zato v Londonu in razpredel mrežo svojih dopisnikov po vseh glavnih točkah Evrope. Sprva se je njegovo poročanje omejilo le na novice, ki so zanimale mednarodno trgovino. Pridobil si je medtem britansko državljanstvo

in sklenil pogodbo z vsemi velikimi britanskimi časopisi za izročanje novic. Edini »Times« se ni dal pregovoriti. Imel je že svoje dopisnike po vsem svetu.

Reuter je tedaj tvegala drzno potezo. Za kulisami se je že šušljalo o pretrganju diplomatskih stikov med Francijo in Avstrijo; še več, dne 9. februarja 1859 je bil napovedan govor Napoleona III., v katerem naj bi povedal zelo važne stvari. Ali bo prišlo do vojne? Negotovost in strah je hromil ljudstva. Reuter je tedaj z zlatom podplačal in kupil prepis Napoleonovega govora, ki mu je bil izroččen v zaprti, zapečateni ovojnici, s pogojem, da bi jo odprl samo takrat, ko bo Napoleon začel svoj govor.

Reuter je za eno uro vzel v najem telegrafski kabelj čez Rokavski preliv. Komaj je Napoleon III. začel svoj govor je Reuterjev agent odprl zapečateni pismo in planil k telefonu. Istočasno kot Napoleon v poslanski zbornici je tudi on izročil tisku Napoleonove besede. Čez eno uro so vsi londonski časopisi, izvzemši Timesa, prinesli z velikimi črkami Napoleonov tako pričakovani govor. Borzne valute so se nenadoma silno zvišale in Reuterjevo ime je postalo slavno po vsem svetu.

Se isto leto so si trije magnati tiska razdelili poslovno svetovno področje: Karel Luis Havas, Bernard Wolff in Reuter iz Londona. Havas je prevzel Francijo, latinske dežele in Južno Ameriko, Wolff Nemčijo in Švedsko, Reuter pa ves ostali svet.

V tistem času ni bilo še podmorskega

kupen jugoslovsanski episkopat. In ravno v svojstvu primasa Jugoslavije je Stepinac zagrešil prestopke, ki mu ga režim ni odpustil. Jeseni 1945 je namreč predsedoval škofijski konferenci vseh škof Jugoslavije. Na tej konferenci so škofje izdali pastirski list, ki ga je takrat v celoti objavil Slovenski Primorec v Gorici. V tem pastirskem pismu je med drugim rečeno:

»Mi smo vselej eno z ljudstvom in mi čuvamo njegove najbolj dragocene dobrine, neuničljivo dediščino prednikov: njegovo vero, njegovo poštenje in njegovo voljo, živeti doma, v edinosti in ljubezni z vsemi državljani te države, brez razlike na njih vero ali narodnost. Zato zahtevamo, in od tega ne bomo nikdar za nobeno ceno odnehali, vso svobodo za katoliški tisk, vso svobodo za katoliške šole, vso svobodo za katoliške organizacije,«

Izšel je

PASTIRČEK

za mesec februar

pravico do poučevanja verouka v vseh razredih osnovnih in srednjih šol, vso svobodo za človeško osebnost in spoštovanje njenih neodsvojljivih pravic, spoštovanje krščanskega zakona ter povrnitev Cerkvi vseh ustanov in organizacij, ki so ji bile odvzete. Sami pod temi pogoji se bo mogel položaj v naši državi zopet urediti, le tako bo moč obnoviti trajni notranji mir.«

To pastirsko pismo in odločen Stepinčev nastop zoper preganjanje Cerkve, ki ga je takrat Titov režim nasilno izvajal; neuspeh vseh prizadevanj, da bi režim pridobil Stepinca zase, so svetovali oblastem v Beogradu in Zagrebu, naj Stepinca s silo pripravijo k molku in upanju: »Udaril bom pastirja in razkropile se bodo ovce.« Morda je k obsodbi nadškofa Stepinca pripomogel tudi Stalin s svojimi nasveti, saj je bila takrat Jugoslavija še močno pod vplivom Moskve.

Stepinčev proces in njegova obsodba sta bila torej političnega značaja in vse obtožbe zlagane ali potvorne. Za poštenega ni o tem nobenega dvoma. Ko bodo nekoč odprti tajni arhivi OZNE in UDBE, bo mogoče to tudi z dokumenti izpričati. Do takrat pa naj nam bo mirna vest kard. Stepinca in nedosledno zadržanje državnih oblasti priča o kardinalovi nedolžnosti. Primorski pa naj o takih zadevah rajši molči po zgledu svojih večjih tovarišev v Jugoslaviji, da se ne bo smiselil po nepotrebnem.

Brat vratar v nekem kanadskem samostanu je dal mladim poročencem sledeči nasvet:

»Spori in razdori in družini so kakor prepilni. Za prepil sta potrebni dve odprtini; zadoštuje pa, da eno zaprete in prepilna ne bo več. Zaprinite si dobro mlade žene, da ne boste odgovorile svojemumužu, ko bo nevihta v hiši. Prav kmalu bo obmolknil. Isto velja seveda tudi za moše.«

kabla, ki bi spajal preko Atlantika Ameriko z Evropo. Leta 1865, ko so usmrtili Lincolna, je neki časnikar najel ladjo, da je z njo dohitel pošto ladjo na poti proti Angliji. Izročil je Reuterju poročilo, ki je na ta način prehitel vse ostale agencije za celih 7 dni. Reuter je nato postavil objavečevalni urad prav na britanski obali. Kakor hitro so priplule ladje iz tujih dežel, je takoj prevzel vse glavne novice in jih dal v tisk. Še več, da bi premagal nekega svojega nasprotnika si je dal zgraditi svojo lastno privatno zvezo, ki ga je povezala z zadnjim koncem sveta.

Agencija Reuter šteje danes 108 let življenja, medtem ko jih šteje njegova najbolj zagrizena tekmovalka, sovjetska TASS, komaj 42. Agencija Tass, katero je ustanovil Lenin, je pod pokroviteljstvom ministrskega sveta. Njen sedež je v Moskvi stalno zastražen. Sprejema dnevno do 5 tisoč besed, katere potem razdeli med 4500 ruskih časopisov. Toda vsi dopisi gredo skozi ostro cenzuro. Širijo se govori, da je 85 od sto vseh časnikarjev Tassa tajnih policijskih agentov, ki imajo diplomatski potni list.

Nobena še tako neznanca novica ni brez pomena za svetovno ekonomijo in politiko. Vsakdanja novica o ceni kakega blaga, mora že v trgovcih vzbuditi sum o nastanku kake velike industrije. Potovnje kake visoke politične osebnosti, ima lahko za ozadje velike spremembe v vladi in politiki. Svet je duhovno in materialno povezan. Vezi vodijo agencije in prva izmed vseh je Reuter agencija.

Še o tuji učenosti

Ze enkrat prej smo opomnili naše bralce in vsa slovensko javnost sploh, naj ne nasedajo vabljivim in medenim besedam nekaterih ljudi, ki hodijo od jutra do večera po naših vaseh ter kot oni kramarji na Ponterosu v Trstu vsiljujejo našim postenim ljudem komunistični tisk. Nekateri naši ljudje na Krasu ter v Bregu so povedali, da sta bila dva taka propagandista »Primorskega dnevnika« tako meščansko vsiljiva, da jih niso mogli zlepa odgnati od hiše. Na vse načine so skušali vplivati, da bi jih premočili; kaj podobnega se že dolgo ni dogodilo po tržaških vaseh. Nekateri so naročili, ker so se zbal za penzijo, drugi za dvolastnico itd. Tem povemo, da je bil njihov strah popolnoma odveč, ker so to stvari, o katerih odločata obe zainteresirani državi in ne titovska stranka v Trstu. Kvečlemu bo res morda to, da so se ljudje okrog »Prim. dnevnika« zbal za svoje plače in so zato hoteli iskat novih naročnikov. Zato ponovno pozivamo naše zavedne ljudi, naj podobnim spletkam ne nasedajo, da se ne bodo nekoč kesali. — Danes moramo dobro vedeti prej komu zaupamo naša imena in naslove.

Reklama za film

A.: Zadnja leta imajo producenti in lastniki kinodvoran navado, da dajo po mestu velike lepake za film, ki se bo predvajal morda komaj po enem mesecu. Ali je to prav?

B.: Spomniti se moramo, da so ti ljudje le navadni trgovci, zato je razumljivo, da hočejo napraviti čimvečjo reklamo. In kako naj napravijo boljše reklamo kot s temi velikimi barvanimi lepaki, ki vzbujajo pozornost vsakega mimoidočega?

A.: Toda mimo ne hodijo samo odrasli ljudje, temveč tudi otroci. Tudi oni morajo gledati te velike pisane papirje, ki so mnogokrat (prevečkrat!) zelo pikantni.

B.: Prav zaradi dejstva, da vidijo te lepake ljudje vseh starosti, bi morali bolj paziti na slike, ki jih lepajo po mestnih zidovih.

A.: Ali se ljudje še dajo opehariti od teh lepakov?

B.: Zal je treba priznati, da izvajajo lepaki na mimoidočega še vedno velik vpliv, in skoro vedno se zgodi, da bo hotel gledati tisti film, brž ko ga bodo predvajali v kakšni kinodvorani, prepričan, da bo videl veliko umetnino kot še nikdar prej ne.

A.: Toda kaj potem, ko je film videl?

B.: V večini slučajev ga bo film razočaral, ker ne bo odgovarjal njegovemu pričakovanju. In njegovo pričakovanje je bilo veliko! Saj so ga vsepovsod vabili lepaki, ki so oznanjali »velik, nepozaben film«!

A.: Toda to se mu bo zgodilo enkrat, dvakrat; tretjič se ne bo več pustil spreletati od reklame.

B.: Nekateri imajo že toliko pameti, da ne more reklama izvajati nanje posebnega vpliva; a večina je takih, ki se verjamejo, da so lepaki najboljšje zagotovilo za film, torej da mora biti tisti film zares velik

kolos, drugače ne bi toliko potrošili za reklamo.

A.: Ta pojav se zlasti opaža v zadnjem letu, posebno v zimski sezoni, ko predvajajo samo nove filme.

B.: Pred leti so delali veliko reklamo samo za redke filme, za take, ki so hoteli biti nekaj izrednega, a so potem spadali v vrsto navadnih filmov. Sedaj pa vidimo po zidovih prilepljene lepake za vsak nov film. Za neki film, ki ga do sedaj še niso predvajali, so lepaki po tržaškem mestu že dva meseca. Jasnó je, da bo gledalec nestrpnó čakal film, za katerega se dela tako velika reklama in toliko časa prej.

A.: Reklama ni torej potem nič drugega kot sredstvo, da se opehari nevedni in naivni gledalec.

B.: Tega ne moremo trditi, čeprav je praktično to res. Teoretično pa hočejo producenti in lastniki kinodvoran le zagotoviti finančni uspeh filmu, za katerega so potrošili toliko denarja. In kdo naj jim ta denar povrne z dobičkom vred če ne gledalec? In kako bo gledalec plačal za film, če ne bo vedel vnaprej, da je tisti film »velik kolos, nepozabna umetnina«? To je reklama in ta namen imajo veliki lepaki, ki jih vsak dan vidimo po mestnih zidovih.

RAZNE NOVICE

Delavnost timavske papirnice

Nova tovarna papirja pri Timavu se vedno bolj uveljavlja. V zadnjem času je navezala trgovske stike s Portugalsko, Jugoslavijo, Korejo in drugimi deželami. V Jugoslavijo odhajajo sedaj dnevno štiri vagoni papirja vse do končne izročitve pošiljke, ki šteje skupno 16 tisoč kvintalov. Štiri tisoč kvintalov papirja že čaka v tržaškem skladišču, da ga naložijo na ladjo, ki bo odpotovala na Portugalsko.

Postni govori na tržaškem radiu

(ob določenih dnevih ob 19. uri zvečer)

- 4. marca - Skrivnost Cerkev med nami — razodetje skrivnostne volje božje (msgr. Jakob Ukmar)
- 8. marca - Uresničenje božjega sklepa v polnosti časov (msgr. Jakob Ukmar)
- 11. marca - Apostola Pavla doživetje pred Damaskom (prof. Janez Vodopivec)
- 15. marca - Nihče ne more priti k Očetu razen po Kristusu (msgr. Jože Jamnik)
- 18. marca - Naše trojno srečanje s Kristusom (dr. Lojze Suštar)
- 22. marca - Cerkev — podoba božje močrosti v oznanjevanju evangelija (prof. Janez Vodopivec)
- 25. marca - Cerkev — božja luč, ki sveti v temi in nejasnosti sveta (dr. Kazimir Humar)
- 29. marca - Cerkev — na poti do večne liturgije v nebeškem svetišču (dr. Lojze Suštar)
- 1. aprila - Cerkev — podoba dobrote in močnega božjega varstva (dr. Jože Prešeren)
- 5. aprila - Cerkev — povzdignjena za znamenje vsem narodom sveta (dr. Lojze Skerl)
- 8. aprila - Trdni, neomajni stolp Cerkve temelji na skali, Petru apostolu, in na njegovih naslednikih (g. Anton Iskra)
- 12. aprila - »Jaz sem z vami vse dni do konca sveta...« (dr. Rudolf Klinec)
- 15. aprila - Veliki petek naše duhovne matere (g. Stanko Janežič).

Franc Valas

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

Umrl je slovenski slikar France Kralj

V Ljubljani je 16. februarja umrl znani akademski slikar in kipar France Kralj. Pokojni je bil brat slikarja Toneta Kralja in se je uveljavil kot pobudnik slovenskega ekspresionizma ter ilustrator vidnejših slovenskih leposlovnih del. Bil je star 65 let.

Slovenec bo okrasil največjo italijansko ladjo

Na posebnem natečaju, na katerem so sodelovali najvidnejši likovni italijanski umetniki, je slikar Lojze Špacial, dobil naročilo za izdelavo treh velikih stenskih podob (30 kv. m) za največjo in najmodernejšo italijansko ladjo »Leonardo da Vinci«, ki jo grade v Genovi. Slikar bo začel z delom že v Trstu, spomladi pa bo nadaljeval na ladji sami v Genovi.

Trenutno razstavlja Špacial pet svojih del na »štiriletni vsedrjavni umetniški razstavi« v Rimu, ki slovi kot ena najbolj zahtevnih razstav te vrste.

Timavska papirnica mora žal odreči marsikatero tuje naročilo, ker je njena proizvodnja papirja namenjena predvsem za domači trg. V kratkem bodo v tovarni namestili večji stroj, ki bo z večjo hitrostjo proizvajal papir. Izkopali so tudi veličanska korita za predelavo lesa, ki služi potem v lesni industriji. V teku so dela za še večja korita, ker ima tovarna namen se še v večji meri posluževati lesa, smrekovega in topolovega, ker je cena celuloze, ki so jo doslej rabili pri proizvodnji papirja, zelo narasla. Ze s ceste, ki pelje v Trst, je lahko opaziti visoke krasne vodomete, ki služijo za predelavo lesa v tekočo snov. V ta namen timavska papirnica zelo podpira pogozdovanje bližnjih krajev s topoli in nudi zato kmetom razne ugodnosti. Papirnica razpolaga tudi z lastno centralo, ki bi s svojo zmogljivostjo zadostovala za vse industrijske potrebe Trsta, a za potrebe papirnice ne zadostuje. V načrtu je zato nova elektrarna z višjo zmogljivostjo. Timavska papirnica proizvaja vsakih 40-45 minut po eno bobino papirja v teži 5 ton.

Najstarejša katol. univerza v Združenih državah Amerike

z imenom Georgetown, je bila ustanovljena leta 1789. Letos so ta zavod zelo razširili z novimi znanstvenimi inštituti z darovi, ki so jih zbrali bivši gojenci te jezuitske univerze. Trenutno je vpisanih na tej visoki katoliški šoli čez 7.000 akademikov.

Delo reda graditeljev

Red graditeljev, ki ga je pred sedmimi leti ustanovil pater Werenfried, šteje trenutno 25.000 članov, ki pripadajo 30 narodnostim. Doselej so zgradili 3400 stanovanj, 78 cerkva, 197 šol. Preskrbeli so stanovanje za 35.000 ljudi.

Novo vatikanske znamke

V spomin na prvo rimsko sinodo bo vatikanska poštna uprava izdala zadnjega februarja dve novi znamki v vrednosti po 15 in 60 lir. Na znamkah bo naslikana

da še slišim, kako se od srca smeje. Tako le podobno kot Brešar, ki sem ga po svoje upodobil v povesti Na vakance.

Ko so mi tiskali prvo pesem »Kdo sem, kaj sem?« me je oštel moj dobrotnik: »Kaj si? Nemaren in zanikrni dijak, sicer pa navaden človek, le nič si ne domišljaj!« To mu je narekoval moj dobri angel. Čez teden pa je pisal: »Zadnjič sem rekel preveč. Tvoja pesem kaže izredno darovitost.« To mu je prišepnil hudič.

Prišla je matura, prišla »odločitev za stan. Župnik je s tresočo se roko napisal naslov na pismo, v katerem sem prosil — njegov abiturient — za sprejem v bogoslovje.

Bilo je poleti 1916. Tedaj je župnik delal v svoji sobi, ki je bila obrnjena v stran od napadanja. Kar zasliši, da je ustrelilo nekje v bližini. Poskoči in plane k vratom, jih odpre in hoče videti, kje neki je padla italijanska granata. Ta čas se razleti druga v sosedni sobi. Drobcí tega izstrelka so ranili smrtno župnika. Umrl je na operacijski mizi v Podmelcu.

Tako hodim na Šišenski vrh in gledam zarjo. V zarji vidim svojo mladost in Vaš grob, Jože Fabijan, kako leži sam, daleč in na tujem...

(Konec)

notranjost lateranske bazilike, kjer se je sinoda začela.

Poleg tega bo poštna uprava izdala posebne znamke v proslavo 500-letnice smrti sv. Antonina. Tudi te znamke bodo prišle v promet 29. februarja.

DAROVI

Za Marijanišče: Družina Repinc z Opčin ob smrti sina Jadrana 10.000; ista družina v spomin pokojne Ivanke Malalan 2.000; družina inž. Losiča z Opčin namesto cvetja na grob Jadrana Repinca 2.000 lir.

Za Marijin dom v Rojanu: Marijina družba namesto cvetja pok. družbenke Karoline Guštin 3.000; Lavrenčič 1.000; Tavčar 1.000; družina Zagar 6.000; Amalija Martelanc 10.000; N.N. iz Barkovelj 1.000; F.M. iz Barkovelj 1.000; g. Br. 10.000; G.V. 1.000; Iv. B. 1.000; g. Tr. v spomin male vnukinje 5.000; družina M. v počastitev pok. Ane Zorko 3.000; rojanska Marijina družba v počastitev pok. g. Ivana Brezavščka 5.000; družbenka N.N. iz Trsta v počastitev pokojne Rezek Zobec 10.000 lir.

Za stroške skupnega romanja v München daruje »Jeruzalemska romarica« 1.000 lir namesto cvetja na grob pok. Pepine Cerkenik, ki je bila pred nami na svetovnem evharističnem kongresu na Dunaju l. 1910 in na skupnem slovenskem romanju v Sveto deželo, ki je bilo kako leto prej. Leta 1951 je nameravala iti še v Lurd, pa ji visoka starost ni dopustila.

Za Slov. Sirotišče: F.P. 2.000; ga. Marija Toroš v spomin na pok. soproga Alojzija Toroš 3.000; Rezida Gallassi, Solvodnje v spomin na pok. strica Ivana Stibilj 2.000 lir. Namesto venca na grob pok. g. Emilije Brečelj daruje Milka Kofol L. 1.000 za Slov. Sirotišče in L. 1.000 za Katoliški glas. — Naj Vsemogozni vsem ti-sočero povrne, blagim pokojnim pa naj da večni pokoj!

Za Alojzjevišče: F.P. 2.000; Ana Brezigar v spomin pok. Leopolda 1.000; N.N. 5.000; F.S. 2.000; družina Kogoj priporoča v molitev pok. Marijo Rejec in daruje 1.000 lir. — Bog povrni dobrotnikom! Rajnike bo spremljala naša molitev.

Radio Trst A

od 28. februarja do 5. marca 1960

Nedelja: 8.30 Poslušali boste... od nedelje do nedelje na našem valu. — 9.30 Slovenske narodne pesmi. — 10.00 Prenos svete maše iz stolnice sv. Justa. — 12.00 Vera in naš čas. — 13.00 Kdo, kaj, zakaj... Kronika sedmih dni v Trstu. — 15.20 Slovenska zborovska glasba. — 16.00 Casella: Concerto romano za orgle, pihala, timpane in godala. — 17.00 »Umeteljni ogenj«. Igra v treh dej., igrajo člani R.O. — 21.00 Pesniki in njih stvaritve: (60). — 21.10 Marjan Lipovšek: Orglar, kantata za soliste, zbor in orkester. — 22.10 Brahms: Godalni kvartet v B-duru op. 67.

Ponedeljek: 18.00 Oddaja za najmlajše: »Pepe modrijan«. — 19.00 Utrinki iz znanosti in tehnike. — 20.30 Wolf-Ferrari: »Štirje grobjanje«, opera v treh dej.

Torek: 18.00 Radijska univerza: (6) »Preobrazba zemljišč«. — 18.10 Rachmaninov: Koncert št. 3 v D-molu, op. 30. — 18.45 Igra kvintet Avsenik. — 19.00 Sola in vzgoja - Egidij Košuta: »Pomen in važnost duševne higijene«. — 21.00 »Kdo je avtor?«, radijska komedija; igrajo člani Slovenskega Gledališča v Trstu. — 22.15 Jugoslovanski skladatelj: »Josip Pavčič«.

Sreda: 18.00 Bližnja in daljna smučišča: Rafko Dolhar: (1) »Vzpenjača na novo odkriva Višarje«. — 18.10 Bruch: Koncert št. 1 v g-molu za violino in orkester, op. 26. — 18.40 Vokalni kvintet iz Ljubljane. — 19.00 Zdravstvena oddaja. — 21.00 »Služim«, radijska drama; igrajo člani RO, nato poje Majda Sepé z orkestrom Fr. Russa.

Četrtek: 18.00 Radijska univerza - Franc Orožen: Življenje Babiloncev in Asircev (10). — 18.10 Koncert pianista Fabia Peressonija. — 18.35 Slovenske instrumentalne zasedbe. — 19.00 Širimo obzorja - Dušan Pertot: Vzori mladini (10) »Franz Liszt«.

Petek: 18.00 Radijska univerza - Miran Pavlin: Kemija razkriva zlorabe živil: (7) »Potvorjeno maslo«. — 18.40 Vokalni kvintet »Niko Stritof«. — 19.00 Postno predavanje - msgr. Jakob Ukmar: »Skrivnost Cerkev med nami - razodetje skrivnostne božje volje«. — 21.00 Umetnost in priveditve v Trstu. — 22.00 Znanost in tehnika - Josko Lahajner: »Skrivnost energije«. — 22.15 Koncert sopranistke Ondine Otte.

Sobota: 15.00 Koncert operne glasbe. — 16.00 Dante Alighieri: Božanska komedija: Vice - XVI. spev. — 18.00 Pisani balončki, radijski tehnik za najmlajše. — 19.00 Sestanek s poslušalkami. — 20.30 Teden v Italiji. — 20.40 Zbor »Vinko Vodopivec«. — 21.00 »Sveder«, radijska drama; igrajo člani RO. — 22.00 Mozart: Divertimento št. 17 v D-duru, K. 334.

Balada o poročniku in Marjutki

V soboto je Slovensko Gledališče v Trstu vprizorilo svojo četrto premiero v letošnji sezoni in sicer Kreftovo »Balado o poročniku in Marjutki«. Marsikdo je že videl film, s katerim so se Rusi pred par leti predstavili na mednarodnem filmskem festivalu v Cannesu. Film se je imenoval »Enainštirideseti«, medtem ko je Kreft naslov spremenil.

V drami nastopata dve sami osebi: Marjutka in mlad poročnik; dva svetova, ki se ne moreta nikdar zblizati: rdeča in bela garda v revolucionarni Rusiji. Med njima vzklije ljubezen, toda morda zgolj zaradi čudnih okoliščin, v katerih se znajdetaj. V bistvu ostaneta ta dva človeka sovražnika, ker sta predstavnika dveh različnih svetov, ki drug drugega pobijata. Zato je že od samega začetka jasno, da se bo drama tragično končala. Na otoku se sama in naj pride rešitev od katere strani, pomeni to za enega ali drugega smrt. In res pride smrt za oba. Poročnik ideal je v Marjutki močnejši od ljubezni, zato sproži puško in ubije poročnika, ko se otoku bliža patroljna ladja bele garde. Vojaki ubijejo še njo in tako se ta dva človeka — sovražnika šele v smrti pobratita.

Drama vseskozi priteguje gledalčevo po-

Beograjski glasbeniki v Južni Italiji

Dne 3. februarja je v mestu Lecce, v Apuliji, gostoval balet beograjskega narodnega gledališča, ki si je z raznimi gostovanji izven domovine pridobil že velik mednarodni sloves.

Sporod, ki je publiki zelo ugajal, je bil sestavljen iz treh delov. Prvi, pretežno lirične narave, je obsegal dela avtorjev svetovnega slovesa, kot so: Musorgski, Glinka, Minkuš, Čajkovski, Delibes, Korjakov, Hristič, Gotovar itd. Drugi in tretji del pa sta bila posvečena baletu, lepi narodni noši ter pevski folklori, iz katere je v izrazitem tonu odsevala misel in duša jugoslovanskih narodov. Bil je to prijeten, zabaven večer, na katerega ne bomo hitro pozabili.

IVAN PREGELJ: ZA ZARJO

Triindvajsetega decembra osemnajst sto triindvedesetega smo se napotili na božične počitnice iz Gorice v Cepovan. Bil smo osmoosolec in poznejši župnik Anton Plesničar, njegov brat, Kofolov, Podgornikova in jaz. Ob dveh smo šli iz Gorice. Po trdi temi in ostrí burji smo hodili zadnji dve uri od Grgarja. Držal sem se za jopič gospoda Antona in tako premagoval burjo, ki nam je sopla naproti. Gospod Anton je že tedaj pisal pesmi v Vrtec. Pozneje je uglasbil mojo prvo pesniško zbirko Ave Marijo, ki ji je dal Jože Fabijan ime Spominčice. Gospod Anton, Tvojo glasbo hranim kot dragocenost, svojih Spominčic pa nimam več!

To pa so zgodbe mojega farovškega življenja v Cepovanu na počitnicah prvega poriškega leta.

V Cepovanu. Ura je štiri zjutraj. Novi župnik me je zbudil in me vzel s seboj v cerkev. Sele nekaj dni prej me je začel učiti, kako se streže k maši. Sedaj naj pokažem, ali sem se kaj naučil. Župnik se obleče, prižge sveče in pristopi. Jaz mu

S posebno pozornostjo in strmenjem smo gledali in občudovali dalmatinske, bosanske, srbske ter makedonske plese.

Pristostvovali smo torej izredno novemu, zelo zanimivemu dogodku za tukajšnje kraje, ki se jedrnato razlikuje od vseh drugih.

Zamišljen ter zgrajen na veliki umetniški osnovi, pri katerem sodelujejo najboljši igralci, se je pestri program zaključil z dolgotrajnimi aplavzi in vnetimi vzkliki po ponavljanju.

Vsi nastopajoči so bili kos svoji nalogi, za kar jim gre naše iskreno, navdušeno priznanje.

strežem, znam molitve, a drugega nič. Ves čas mislim na zvonec in zvonim, zvonim...

Po maši se je odpeljal župnik do Vrat. Od tam sva šla peš čez Špehovo brdo na Slap. S Slapa sva se peljala na Most. Bog ve, da župnik tedaj ni dobil nobenega pisma, pa sem le tako zadnjič videl svojega starega očeta.

Se drugi spomin me veže na farovški vrt. Na neko drevo, ki je bilo polno hroščev, nasajenih na trnje, na uljnjak in na mlinske roje, ki so vrt delile od ceste. Nekoč sem stopil bos na belouško. V uljnaku sem zakuril. Čez roje pa sem uhaljal iz farovža na cesto. Nekoč je šla tam moja vrstnica Kofolova Stefanija. Nesla je jerjašček jabolok. Skočim poredno pred njo in jo vprašam, kaj nese. Ko mi pove, sunem, da so ji zletela jabolka po cesti. Tedaj zaslišim strogi župnikov glas: »Pojdí noter!« Tako sem dobil poplačano svoj prvo hudobno objestnost. Gospa Stefanija še tedaj ni bila huda name, še manj pa utegne biti sedaj.

Pravo življenje sem imel na župnikovem vrtu in na mlinskih rojajh, ki so šle mimo. V teh rojajh sem nekoč utopil piška in ga zakopal na gnojšču, ki je bilo blizu. Kakor velik grešnik sem ogledoval nekega dne to žalostno grobišče, tedaj pa me je

nenadoma vprašal župnik: »Kaj delaš tu?« In odgovoril sem, da iščem marke. To pot sem se zlagal, a vem še danes.

Postal sem gimnazijec, gospod pa je prišel za župnika na Most. Prvo leto sem deček odličnjak, pozneje pa sem se pokvaril. Čez počitnice sem imel nekaj prevesti iz nemškega. Prevedel in napisal sem tako slabo, da sem hudo ogorčil župnika. V drugi šoli so me sploh grajali iz pridnosti. V tretji je želel župnik, da naj bom frater. Nisem maral. V peti šoli sem padel, ker sem preveč bral Karla Maya. Vendar sem šole nadaljeval in dokončal. Pri mizi sem jedel z župnikom, pisal njegove cerkvene račune, k maši pa nisem stregel. Ko je prišel k birmi kardinal Misša, nisem mogel biti pri obedni mizi, marveč v kuhinji.

Tu v kuhinji sem občeval z župnikovim bratom, ki je bil svoje vrste človek. Rad je orglal, dasi ni nič znal. Ko ni bilo župnika doma, sem gonil mehove, a oni je sedel za orglami in krčevito držal za tipke, tako kakor sem mu jaz pokazal.

Se lokovškega gospoda Bratino naj omenim. Vem, da je bil vesel človek, da je delal rakete, ki so se mu nekoč vžgale in mu odnesle prste na roki. Zdi se mi,

Zlatomašnik Josip Križman — osemdesetletnik

V nedeljo 28. februarja obhaja svojo osemdesetletnico upokojeni župnik č. g. Josip Križman, saj se je rodil v župniji Sv. Antona pri Kopru leta 1880. Mašnik je postal leta 1904, kar pomeni, da mašuje že 56 let. Kot dušni pastir je služboval v Kerkavcih, v Moščenicah pri Opatiji, na Repentabru, v Rojanu, v Tinjanu pri Pazinu, v župniji sv. Vincenca v Trstu in končno 30 let na Proseku. Sedaj živi v Trstu, kjer uživa zasluženi pokoj. V svojih službenih letih je bil katehet, in to na italijanskih in slovenskih osnovnih šolah ter na strokovnih tečajih.

C. g. Križmanu iskreno čestitamo in mu želimo, da bi s svojo dobroto in s svojo molitvijo še veliko naredil za čast Cerkve in našega naroda.

Nova obalna cesta Tržič - Gračevo

Ministrstvo za javna dela je sporočilo tržaški občini odobritev za gradnjo nove obalne ceste, ki bo vezala Tržič z Gračevo.

Na pustno nedeljo vabi

SLOVENSKI ODER V TRSTU

ob petih popoldne vse, ki jim je do smeha, v avditorij. Videli bodo lahko izredno duhovito veseligo v treh dejanjih:

CHARLEJEVA TETKA

Ce se bo kdo še tako pusto držal, ob tej igri se bo moral od srca nasmejati. Prav za pustno nedeljo.

Teško je dobiti avditorij za igre. Za nedeljo se je to posrečilo. Naj druga naša društva prenesejo svoje prireditve na kak drug dan, da bo v avditoriju spet enkrat lepo.

V nedeljo 28. februarja ob 17^h vsi v avditorij!

VSTOPNICE so na razpolago: v knjigarni Fortunato, v trgovini Lupša in na sedežu Slov. Prosvete - ul. Trento št. 2/II.

v nedeljo od 10. do 12. in od 14. do 17.

žem. Odobrilo je tudi potrební znesek v višini 968.841.000 lir. Nova cesta bo mnogo pripomogla k turističnemu razvoju Gračevo, služila pa bo tudi krajevemu prebivalstvu za hitrejšo zvezo, kakor tudi gradiškim ribičem, ki bodo po novi cesti hitreje dobavljali ribe Tržiču in na druge bližnje trge. To novo prometno zvezo bodo z veseljem pozdravili tudi Tržičani in Goričani, ki so navezani na Gračevo in spodnjo Furlanijo sploh. Dela na novi cesti pa ne bodo lahka, ker bodo gradbeniki morali premagati marsikako oviro.

Nova pokrajinska dvorana

Na zadnji seji pokrajinskega tržaškega sveta so odobrili načrt za gradnjo nove sejne dvorane. Nova sejna dvorana bo imela v sredini galerijo za občinstvo. Z deli bodo v kratkem začeli, ker imajo že na razpolago 10 milijonov lir kot pribitek lanskega proračuna, 17 milijonov pa bo prispevala država.

Razpravljali so nadalje o potrebi popravil raznih cest, zlasti na kraškem podeželju.

Ladja v dveh delih

V tržaškem arzenalu podaljšujejo ladjo »Guyano«. Ladjo, ki je vrste »Liberty«, so prerezali na dvoje. Nato so med obe polovice vdělali 21 metrov dolg podaljšek. Ko bodo dela dokončana, bodo ladjo ponovno splovili.

Desetletnica Bazoviškega odra

Na drugo predpustno nedeljo je Bazoviški oder uprizoril veseligo v treh dejanjih »Mladi gospod šef« in s tem odprl praznovanje desetletnice svojega obstoja. Deset let ni mnogo. A koliko iger, kulturnih večerov in gostovanj je že priredil! Skoraj vsako leto je uprizoril po dve ali tri dramske predstave. S temi je šel večkrat gostovat po Tržaškem in Goriškem.

Pred desetimi leti sem bil v Bazovici in prisostvoval slovesni otvoritvi nove dvorane in Jalnovi igri »Dom«. Dvorana je bila premajhna, da bi sprejela ljudi, ki so si želeli videti igro. No, nekaj takega je bilo tudi zadnje nedelje.

Za uvod je grojska godba na pihala zaigrala koračnico, nakar je g. Sander Mužina povzel besedo in v kratkih besedah opozoril na pomen in vlogo naših odrov. Poudaril je, da igre diletantskih odrov se ne morejo primerjati s poklicnimi gledališči ali pa z dovršenostjo filma, ki ima na razpolago mnogo tehničnih

pripomočkov. Na odrskih deskah nastopajo fantje in dekleta, ki jim je gledališka stvar pri srcu in ki čutijo potrebo, da dajo našim ljudem nekaj slovenskega, domačega, nekaj pristno našega. Mnogi fantje in dekleta v okoliških vaseh se takim prireditvam odtegujejo; mesto jih je odtujilo in odtrgalo od domačega kroga; nič več ne čutijo potrebe po zdravi domači duševni hrani. Raje se smejejo neumnim šalam dobro plačanih pohlepnih poklicnih igralcev.

K besedam otvoritelja prireditve je domači župnik dodal še nekaj misli. Poudaril je, kako je važno in nujno, da se ljudje oklenijo cerkve tudi iz narodne zavesti. Ko vse odpove — dom in šola — kot na Koroškem, ne odpove Cerkev. Cerkev ščiti narodne pravice, ker to zahteva naravno pravo, četrta božja zapoved in psihologija. Če bodo ljudje ljubili svojo cerkev in redno zahajali k službi božji, bodo s tem ohranili tudi narodni zaklad.

Zatem so igralci Bazoviškega odra tri ure zabavali občinstvo z veseligo, ki ima mnogo besedne in položajne komike. Pohvaliti moram igralce za trud, saj so igro dobro naštudirali in precej dovršeno podali. Le škoda, da so prenekaterikrat prethitov govorili. Igralcem bi svetoval, naj igro še predelajo in spilijo. Škoda, da bi šla v pozabo. Zasluži, da grede z njo gostovat.

Proslavo je mnogo pozivila grojska godba na pihala, ki je med odmori igrala priljubljene koračnice in valčke. Zares me je presenetil ta ansambel! Do zdaj sem slišal malo ali nič o njej. Nisem glasbeni kritik, a upam si trditi, da igra s poljudno dovršenostjo. Čul sem, da se sami pripravljajo. Kako bi bilo dobro, če bi si nabavili učitelja, ki bi jih bolje seznanil z glasbeno tehniko.

Prireditve je dobro uspela. Želimo si še kaj več takega.

Prijatelj Bazoviškega odra

Iz plesa v smrt

Tržačane je globoko presunila tragična smrt komaj 21-letne Tržačanke Grazie

Jahnel v barkovljskem pristanu. Mlada Grazia se je v soboto zvečer udeležila svojega prvega plesa v življenju v palači Savoia Excelsior. Tam je po dolgem času zopet srečala 30-letnega geometra Sergia Caucicha, ki se je po končanem plesu ponudil, da jo spremlja domov. Okrog 5. ure zjutraj sta zapustila plesno dvorano in hotela še prej napraviti kratek izlet po barkovljski obali. V bližini pristana sta ustavila avto. Iz še nepojasnjenih vzrokov se je motor pognal in tek in avto je zgrmel v morje. Geometer Caucich je imel še toliko prisotnosti duha, da je med zletom v morje odprl vrata in potem takoj zlezal iz avta, ki se je naglo potopil. Posrečilo se mu je, da je zveklet iz vode tudi nesrečno dekle, a to je trajalo delj časa, in ko jo je položil na obrežje, je bila že mrtva. Pretresljiv je bil pogled na mrtvo dekle v razkošni rdeči plesni obleki z voščeno bledim obrazom. Geometer Caucicha so odpeljali v bolnišnico, mrtvo Grazio pa v tržaško mrtvašnico.

Mačkoviče

Zelo nas je presenetila novica, da so oblasti kar na lepem ustanovile v Dolini italijanski otroški vrtec za par otrok, ki jih ni morda niti deset, medtem ko so enako prošnjo več kot dvajset naših družin kratkoma odbile, češ da ni potrebnega denarja. Naše ljudi je to zelo razburilo, tako da sprva niso mogli niti verjeti, da se jim more še zgoditi taka krivica. Vendar naj odgovorni vedo, da bomo pri naši upravičeni zahtevi vztrajali toliko časa, dokler ne bo izpolnjena.

Ne razumemo, kako morejo demokracijske oblasti uporabljati tako dvojno mero, kakor da bi bili Slovenci državljani druge vrste. Na vsak način se odgovorni bridko motijo, če mislijo, da si bodo s tako očitno diskriminacijo pritegnili simpatije ter zaupanje slovenskega prebivalstva. Zaupanje se gradi na poštenosti in pravičnosti. Dokler pa se bodo oblasti toliko spozabljale in delale take napake, ki škodijo še največ ugledu države same, so vsa prizadevanja zaman. Če bi oblasti vsaj malo poznale psihologijo naših preprostih ljudi, bi se takih napak varovale. Tako pa mislijo, da s podobnimi dejanji koristijo svoji stvari, v resnici pa samim sebi neizmerno škodujejo. Mi smo v to zgodovinsko resnico prepričani. Drugi pa mislijo drugače. Kako dolgo še?

Večer posvečen katoliškemu tisku

Nekoliko z zamudo smo letos praznovali v Gorici večer, posvečen našemu katoliškemu tisku. Natrpana dvorana in lep spored sta dokazala, da s tem nismo zgrešili. V januarju bi bolezen in mraz marsikoga pridržal doma.

Po pozdravnih besedah urednika Katoliškega glasa msgr. Močnika je sledil izčrpano podan govor č. g. dr. Kazimirja Humarja. S prijetno besedo nam je prikazal, kako je prišlo do ustanovitve prvega katol. tednika 1. 1945 »Slovenski Primorec«, ki mu je pozneje sledil Katoliški glas. Predavatelj se je s toplimi besedami spomnil naših prvih urednikov msgr. Novaka, msgr. Brumata in č. g. Staniča. A ti niso bili sami. Okrog urednikov se je strnil krog plemenitih, idealnih ljudi, duhovnikov, kakor laikov, ki so od vsega začetka pa do danes ostali zvesti pri delu za naš katoliški tisk. Z njihovo nesebično pomočjo ter s podporo katoliških Slovencev, ki so Slovenskega Primorca, kakor sedaj Katoliški glas z ljubeznijo sprejeli, ga širili in podpirali, se je katoliški tednik med nami utrdil, da nas sedaj ni strah pred nobenim nasprotnikom. Katoliški glas je postal glasilo vseh dobro mislečih Slovencev tu in po svetu.

Po tem lepem govoru, ki ga je občinstvo z navdušenjem sprejelo, je šest fanfov iz Alojzijevišča začelo s prodajo sroček, ki so bile v kratkem vse razprodane.

Sledil je drugi del sporeda. Moški zbor iz Jazbin nam je pod vodstvom mladega, nadebnega Zdravka Klanjščka dovršeno zapel tri lepe narodne.

Vse prehitro je minil prijetni večer in že smo bili pri tretjem delu sporeda: delitev dobrot. Teh je bilo prav obilo in skoro vsak je kaj dobil, najsrečnejši še celo dva, tri. V prijetnem razpoloženju so se ljudje razšli, hvaležni vsem, ki so lep večer pripravili.

Izreden uspeh patra Angelinija

V soboto 20. februarja se je v Gorici zaključil cikl pridi, ki jih je imel sloviti pater Angelini, deset večerov zaporedoma. Prvih pet večerov je pater Angelini govoril v prostorni dvorani mestne telovadnice. Ze takoj prvi večer je privabil toliko Goričanov, pa tudi ljudi iz bližnjih kra-

jev, da so se morali preseliti v drugo, večjo telovadno dvorano, ki je bila potem vse večere nabit polna. Se nikdar niso Goričani pokazali toliko navdušenja za dobro stvar kakor ob tej priložnosti. Prišli so ljudje vseh slojev in starosti in tudi lahko rečemo ljudje treh narodnosti, saj ni manjkalo pri teh govorih ne Slovencev ne Nemcev. Govori patra Angelinija so bili vsem dostopni in njegovo podajanje je bilo tako prepričevalno in aktualno, da ni bilo potrebno nobeno pojasnilo več. Drugi del govorov se je vršil v cerkvi Srca Jezusovega, ki je bila povezana tudi z dvorano pri jezuitih, kjer je tudi bilo vse zasedeno. Upamo, da so ti ognjeviti govori le ogreli srca Goričanov, da bo postalo njihovo življenje zglednejše in bolj v skladu z božjimi in cerkvenimi nauki.

Razsodni poslušalci so pa mnenja, da bi bil vtis govora še večji, če bi se govornik omejil samo na zgolj verske probleme.

Občinska seja

Za novega občinskega predstavnika v upravo občinskih bolnišnic v Gorici so izvolili inž. Bardija. V zvezi s tem je sledila diskusija o težavah, ki so nastale pretekli mesec v občinski bolnišnici na Sempetrski cesti, ki je zaradi epidemije gripe morala sprejeti večje število bolnikov kakor je bilo predvideno. Uprava bolnišnice se je zato znašla v kočljivem položaju zlasti glede hrane in postrežbe, ki nikakor nista odgovarjali potrebam bolnikov. Odborniki so soglasno zahtevali, naj bi se ta pomanjkljivost v bodoče ne ponovila več.

V nadaljnji diskusiji so tudi določili 20-odstotni povešek najemnine za stojnice, ki jih imajo branjevke na pokritem trgu. Predlagali so tudi, naj bi se poskrbelo za večjo zaščito branjevke pred mrazom in vročino na pokritem trgu.

Nadalje so določili 1 milijon 800 tisoč lir za javno razsvetlavo ter 862 tisoč lir za razne goriške ustanove, in sicer 600 tisoč lir krožku za glasbeno dejavnost, pol milijona lir za odbor kulturnih prireditvev, 250 tisoč lir pokrajinskemu zavodu za kemijska raziskovanja ter 12 tisoč lir za organista v štandreški cerkvi. Poudarimo, da je svetovalec odv. Pedroni glasoval zoper podporo štandreški cerkvi, morda za-

SLOVENSKO KATOLISKO PROSVETNO DRUŠTVO V GORICI

privedi

v nedeljo 28. t. m. ob 16.30 v Marijinem domu na Placuti

VESELO PUSTOVANJE

s pestrim sporedom.

Vse za šalo in smeh! — Pridite!

to, ker se je prav te dni cerkveno poročil v Fari.

Prijave Vanoni do 31. marca

Dne 31. marca zapade rok za predložitev prijav Vanoni o dohodkih v letu 1959. Pri finančnih intendencah so tudi letos ustanovljeni posebni informacijski uradi, v katerih zainteresiranec lahko dobi vsa potrebna pojasnila. V teh uradih lahko davkoplačevalci dvignejo potrebne obrazce, če jih na dom niso še prejeli, in tudi brezplačno knjižico s pojasnili.

En primer slinavke v Steverjanu

Zivinozdravnik goriške občine je zasledil na Valerišču en primer slinavke na volu, ki je bil pred tedni kupljen na padovanskem trgu. Podvzel je vse potrebne ukrepe in izoliral okuženi hlev. Ob tej priliki je goriški zivinozdravnik ponovno opomnil kmete, naj ne kupujejo živine na tujih trgih, kjer je obolenost med živino pogosta, in naj kupljeno živino prevažajo v razkuženih tovornikih.

Seja pokrajinskega sveta

Na sobotni seji pokrajinskega sveta so prišla na dnevni red razna upravna vprašanja, ki se tičejo prometnih zvez. Razpravljali so zlasti o cesti, ki veže Gorico, Sovodnje in Zagraj. Zaradi udiranja mostu pri Zagraju, se je sedaj promet usmeril proti Sovodnjam po cesti, ki veže Gorico po levem bregu Soče z Zagrajem in ostalimi furlanskimi centri. Ta je sedaj edina zveza med temi kraji in zahteva zato več pozornosti.

Zgrmeli sta na tla dve reakcijski letali

V nedeljo 21. februarja zjutraj sta od izlivu Soče zgrmeli na tla dve vojaški reakcijski letali in se razdrobili. Pilota sta bila na mestu mrtva. Redki očividci, ki so opazovali letali, ne vedo povedati nič gotovega. Videli so samo, kako sta letali drugo poleg drugega s strašnim truščem zgrmeli na tla prav ob izlivu Soče. Reakcijski letali sta pripadali skupini »Diavoli Rossi« iz baze Rivolto pri Vidmu.

RAJBELJ

Smrt in stavka

Ko sem se lansko leto vračal z Viša v spremstvu prijatelja Franceta in njegove 18-letne hčerke Henrike, si nisem niti od daleč mislil, da mlade, brhke Henrike v kratkih mesecih ne bo več. In vendar je sedaj grenka resnica, da je Henrika Stergulc pokopana. Podlegla je operaciji na želodcu ter se v petek 19. febr. za vedno poslovila od nas. Vaščani so ji priredili krasen pogreb, kot ga je malokdaj vidimo

ZAHVALA

vsem, ki so ji stregli v bolezní, molili zanjo, izrazili sožalje, darovali cvetje, se udeležili pogreba naše predrage mame

Emilije Breclj

katera je v Gospodu zaspala v rojstni vasi v Zapužah pri Ajdovščini dne 14. februarja in bila naslednji dan slovesno pokopana.

Bratje: JOZEF, ANTON, BOGOMIL

Oglejte si naše cene!

IZREDNI POPUSTI

NA VSE ZIMSKE OStanKE OB KONCU SEZONE

- VOLNENE ODEJE • BLAGO ZA OBLEKE •
- MOSKO IN ŽENSKO PERILO • NOGAVICE itd.

A. PERTOT

TRST, ULICA GINNASTICA 22

SKLICIJTE SE NA TO REKLAMO,

DOBILI BOSTE POSEBEN POPUST